

PROTOKOL ZA IDENTIFIKACIJU, POMOĆ I ZAŠTITU ŽRTAVA TRGOVANJA LJUDIMA

Sustav suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj temelji se na ljudsko-pravnom pristupu prema kojem su osigurani prvi oblici pomoći i zaštite novoidentificiranim žrtvama trgovanja ljudima, privremeni smještaj u prihvatnim centrima, pravna, psihološka, medicinska i druga pomoć i zaštita te siguran smještaj i povratak. U postupak identifikacije i sustav pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima uključeni su, na partnerskim osnovama, predstavnici tijela državne uprave, Hrvatski Crveni križ te organizacije civilnog društva. Sukladno tome, sve aktivnosti na području pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima mogu se ostvariti samo zajedničkim i koordiniranim radom. Svrha ovog protokola je određivanje nositelja obveza i načina postupanja tijekom identifikacije i postupaka pružanja pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima.

Ovim Protokolom primijenit će se rodno osviještena strategija i voditi računa o interesima djeteta.

Članak 1.

Izrazi koji se koriste u ovom Protokolu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

I. IDENTIFIKACIJA ŽRTVE

Članak 2.

1. Identifikaciju žrtava trgovanja ljudima (u daljnjem tekstu: žrtava) obavlja Ministarstvo unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: MUP) u suradnji sa Hrvatskim Crvenim križem i organizacijama civilnog društva. Ukoliko je žrtva dijete, MUP će u postupku identifikacije surađivati s ministarstvom nadležnim za poslove socijalne skrbi i organizacijama civilnog društva.

2. Odmah po sumnji u potencijalni slučaj žrtve trgovanja ljudima koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima MUP-a, bez odgađanja o tome obavještava nadležnog koordinatora mobilnih timova (u daljnjem tekstu: koordinator mobilnog tima).

3. Nadležno tijelo (MUP) dužno je o izvršenoj identifikaciji odmah dostaviti pisanu obavijest nacionalnom koordinatoru za suzbijanje trgovanja ljudima.

Članak 3.

Žrtvi status može dodijeliti MUP ili Operativni tim odlukom koju donosi natpolovična većina svih prisutnih članova Operativnog tima. Odluku potpisuje nacionalni koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima.

Članak 4.

1. Nadležni mobilni tim će žrtvi nakon dodjele statusa, ponuditi mogućnost sigurnog smještaja u kojem će ista boraviti do svoje konačne odluke o prihvaćanju programa pomoći i zaštite o kojoj će obavijestiti mobilni tim.

2. Žrtva do svoje konačne odluke o prihvaćanju programa pomoći i zaštite, ukoliko su ispunjeni zakonom predviđeni uvjeti, osim u sigurnom smještaju, može boraviti i u smještaju u vlastitoj organizaciji.

3. O prihvaćanju programa pomoći i zaštite odrasla žrtva mora odlučiti u roku od 60 dana od dana dodjele statusa.

4. Ukoliko je žrtva dijete, o prihvaćanju programa pomoći i zaštite, uz prethodno izraženo mišljenje djeteta, odlučit će skrbnik uz suglasnost centra za socijalnu skrb u roku od 90 dana od dana dodjele statusa.

5. Program pomoći i zaštite obuhvaća zdravstvenu i psihosocijalnu zaštitu, siguran smještaj, humanitarnu pomoć, usluge prevođenja i tumačenja, pravnu pomoć te druge potrebne oblike pomoći. Postupak pomoći i zaštite zahtijeva žurnost i tajnost u postupanju.

II. MOBILNI TIM

Članak 5.

1. Mobilne timove za pružanje prvih oblika pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima (u daljnjem tekstu: mobilni timovi) čine osobe ovlaštene za pružanje prvih oblika pomoći i zaštite novoidentificiranim žrtvama.
2. Pružanje prvih oblika pomoći i zaštite obuhvaća:
  - *organiziranje hitne medicinske pomoći*
  - *osiguravanje prijevoza i sigurnog smještaja*
  - *osiguravanje prehrane i odmora*
  - *osiguravanje obavljanja osobne higijene*
  - *osiguravanje prijeko potrebne/osnovne obuće i odjeće*
  - *osiguravanje i drugih oblika pomoći ovisno o individualnim potrebama žrtve*
3. Članovi mobilnog tima moraju biti dostupni 24 sata.

Članak 6.

1. Mobilne timove čine posebno educirani predstavnici centara za socijalnu skrb, Hrvatskog Crvenog križa i organizacija civilnog društva koje se bave pružanjem pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima.

2. Osobe koje su uključene u rad mobilnih timova dobivaju ovlaštenje za rad temeljem završene specijalizirane obuke koju organizira Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, u suradnji sa drugim državnim tijelima, Hrvatskim Crvenim križem te organizacijama civilnog društva.

3. Ovlaštenje za rad predstavnika centara socijalne skrbi u mobilnim timovima daje ministar nadležan za poslove socijalne skrbi. Ovlaštenje za rad predstavnika organizacija civilnog društva te Hrvatskog Crvenog križa daje nacionalni koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima.

Članak 7.

1. U Republici Hrvatskoj osnivaju se četiri mobilna tima u sljedećim gradovima: Zagreb, Rijeka, Split i Osijek.

2. Mjesna nadležnost pojedinog mobilnog tima određuje se prema mjestu identifikacije žrtve.

3. Mobilni tim sa sjedištem u Gradu Zagrebu mjesno je nadležan za žrtve identificirane u sljedećim županijama: Gradu Zagrebu, Zagrebačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Varaždinskoj, Međimurskoj, Koprivničko-križevačkoj, Sisačko-moslavačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj i Karlovačkoj županiji.

4. Mobilni tim sa sjedištem u gradu Rijeci mjesno je nadležan za žrtve identificirane u sljedećim županijama: Primorsko-goranskoj, Istarskoj i Ličko-senjskoj županiji.

5. Mobilni tim sa sjedištem u Gradu Splitu mjesno je nadležan za žrtve identificirane u sljedećim županijama: Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

6. Mobilni tim sa sjedištem u Gradu Osijeku mjesno je nadležan za žrtve identificirane u sljedećim županijama: Osječko-baranjskoj, Vukovarsko-srijemskoj, Požeško-slavonskoj, Brodsko-posavskoj i Virovitičko-podravskoj županiji.

Članak 8.

1. Svaki mobilni tim čine predstavnici: centra za socijalnu skrb, Hrvatskog Crvenog križa i organizacija civilnog društva.

2. U pružanje prvih oblika pomoći i zaštite identificiranim žrtvama uključuje se najmanje jedan član mobilnog tima.

3. U slučaju da je žrtva dijete ili osoba lišena poslovne sposobnosti u bilo kojem dijelu koji se odnosi na osobno stanje i/ili upravljanje imovinom obavezno je prisustvo predstavnika centra za socijalnu skrb.

Članak 9.

1. Obveze mobilnih timova su:

- dolazak na mjesto identifikacije te pružanje prvih oblika pomoći i zaštite identificiranim žrtvama trgovanja ljudima;
- inicijalni razgovor sa žrtvom odmah po identifikaciji te informiranje žrtve o pravu na korištenje programa pomoći i zaštite;
- popuniti i predložiti žrtvi *Obrazac informiranosti stranke o dostupnom programu pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima* (koji čini sastavni dio ovog Protokola);
- prijevoz i smještaj žrtve u privremeni prihvatni smještaj;
- pružanje pomoći i zaštite žrtvi do zbrinjavanja u sigurnom smještaju;
- prijevoz žrtve u sigurni smještaj ukoliko žrtva prihvati ponuđeni program pomoći i zaštite.

Članak 10.

1. Obveze koordinatora mobilnih timova su:

- obavijestiti članove mjesno nadležnog mobilnog tima o novo identificiranoj žrtvi trgovanja ljudima sukladno odredbi članka 7. ovog protokola;
- pratiti rad i aktivnosti mobilnog tima u pružanju prvih oblika pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima;

- prema potrebi izvijestiti koordinatora za suzbijanje trgovanja ljudima MUP-a o aktivnostima u pružanju pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima.
- 2. Odmah po pozivu koordinatora mobilnog tima, mobilni tim je obavezan pokrenuti postupak pružanja pomoći i zaštite sukladno obvezama propisanim ovim Protokolom.
- 3. Koordinator mobilnih timova je dužan izvijestiti Operativni tim Nacionalnog odbora o svim provedenim aktivnostima u vezi s pružanjem prvih oblika pomoći i zaštite novoidentificiranim žrtvama trgovanja ljudima.

Članak 11.

Članovi mobilnih timova koji se koriste vlastitim prijevozom za dolazak na mjesto identifikacije žrtve imaju pravo na naknadu troškova prijevoza koji će za svakog člana mobilnog tima isplatiti tijelo u ime kojeg je postavljen.

Članak 12.

1. Članove mobilnih timova imenovat će, na vrijeme od dvije godine, nacionalni koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima. Nacionalni koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima imenovat će koordinatora mobilnog tima za slučaj kad je žrtva dijete i koordinatora mobilnog tima u slučaju kad je žrtva odrasla osoba.

2. Za koordinatora mobilnog tima u slučaju kad je žrtva dijete obavezno se imenuje predstavnik ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi.

Članak 13.

Članstvo u mobilnom timu prestaje:

- istekom roka na koji je član imenovan;
- neopravdanim neodazivanjem na pozive koordinatora mobilnog tima;
- odbijanjem izlaska na teren i obavljanja razgovora sa žrtvom;
- ponašanjem suprotnim općeprihvaćenim etičkim načelima;
- na vlastiti zahtjev.

III. STATUS ŽRTVE

Članak 14.

1. U slučaju da žrtva pisanom izjavom prihvati ponuđeni program pomoći i zaštite, ona stječe sva prava i obveze koje iz njega proizlaze.

2. O žrtvinom prihvaćanju programa pomoći i zaštite organizacija koja skrbi o žrtvi obavještava Operativni tim Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima (u daljnjem tekstu: Operativni tim).

3. U slučaju prihvaćanja ponuđenog programa pomoći i zaštite, žrtvi stranom državljaninu će, na temelju njenog osobnog zahtjeva, odnosno zahtjeva zakonskog zastupnika, sukladno postupku koji utvrđuje MUP, biti izdano odobrenje za privremeni boravak na rok važenja do godine dana s mogućnošću produženja.

4. Osoba gubi status žrtve ako je iskaz temeljila na lažnim činjenicama ili ako svojim ponašanjem ozbiljno ugrožava rad skloništa te ako su prestale okolnosti radi kojih je ostvarila pravo na pomoć i zaštitu.

5. Pismenu odluku o gubitku statusa donosi Operativni tim natpolovičnom većinom svih prisutnih članova na sastanku Operativnog tima. Odluku potpisuje nacionalni koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima.

IV. SIGURAN SMJEŠTAJ

Članak 15.

1. Prihvatni centar je oblik privremenog smještaja za žrtve u kojem joj se, do njene konačne odluke o prihvaćanju programa pomoći i zaštite, osigurava psihosocijalna, zdravstvena, pravna i druga potrebna pomoć.

2. Prihvatni centar za djecu organiziran je u sklopu nacionalnog skloništa za djecu žrtve trgovanja ljudima. Djeci do tri godine starosti ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi osigurat će poseban smještaj.

3. Osoba gubi pravo na pomoć i zaštitu ako svojim ponašanjem ugrožava sigurnost rada skloništa. Pisanu odluku o gubitku prava na boravak u sigurnom smještaju žrtve donosi Operativni tim natpolovičnom većinom svih prisutnih članova na sastanku Operativnog tima.

Članak 16.

Osoba sa statusom žrtve ima mogućnost smještaja u nacionalnom skloništu, privatnom smještaju ili u alternativnom smještaju iz članka 18. ovog Protokola .

Članak 17.

Prijevoz žrtve u nacionalno sklonište, privatni smještaj ili alternativni smještaj organizirat će organizacije civilnog društva uključene u rad mobilnih timova i Hrvatski Crveni križ.

V. POMOĆ I ZAŠTITA ŽRTVE

Članak 18.

Svim žrtvama u sustavu pomoći i zaštite omogućava se humanitarna, psihosocijalna, zdravstvena i pravna pomoć te siguran smještaj na temelju prethodno izrađenog individualnog programa pomoći i zaštite. Individualni program pomoći i zaštite za žrtve bez obzira na dob, izrađuje organizacija koja se skrbi o žrtvi u suradnji s nadležnim centrom za socijalnu skrb.

Članak 19.

1. Nacionalno sklonište je oblik sigurnog smještaja u kojem boravi žrtva nakon prihvaćanja programa pomoći i zaštite do njenog povratka u zemlju povratka, odnosno reintegracije u društvo.

2. Alternativni smještaj je oblik smještaja u kojem žrtva boravi ili živi ukoliko iz opravdanih razloga ne može biti smještena u nacionalnom skloništu i ne postoji neposredna opasnost za njen tjelesni integritet. U alternativnom smještaju žrtvi će biti osigurana potrebna pomoć i zaštita.

Članak 20.

Žrtve trgovanja ljudima koje borave u nacionalnom skloništu dužne su poštivati pravila nacionalnog skloništa i surađivati u provedbi individualnog programa pomoći i zaštite.

Članak 21.

Zbog sigurnosti osoba u nacionalnom skloništu, MUP će po potrebi osigurati diskretni nadzor objekta u kojem se nalazi nacionalno sklonište.

Članak 22.

Prostor sigurnog smještaja i osobe koje rade u sigurnom smještaju moraju udovoljavati kriterijima utvrđenim propisima kojima se regulira područje socijalne skrbi.

VI. SIGURAN POVRATAK ŽRTVE

Članak 23.

1. Žrtva će se vratiti u zemlju povratka nakon što se izvrši procjena rizika i sigurnosti pri povratku, a koja će biti određena posebnim Protokolom.

2. MUP provodi postupak sigurnog povratka žrtve. U postupku organiziranja sigurnog povratka žrtve MUP može surađivati s nadležnim državnim tijelima, međunarodnim i organizacijama civilnog društva te Hrvatskim Crvenim križem.

3. Ako je žrtva dijete ili odrasla osoba pod skrbništvom, siguran povratak organizira MUP u suradnji s tijelom državne uprave nadležnim za poslove socijalne skrbi.

4. MUP i tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi u organiziranju povratka moraju surađivati s nadležnim državnim tijelima, međunarodnim i organizacijama civilnog društva u zemlji povratka.

5. Obavijest o državnom tijelu iz stavka 4. ove točke nadležnom za preuzimanje i skrb o žrtvama, na zahtjev MUP-a ili tijela nadležnog za poslove socijalne skrbi, dostavit će ministarstvo nadležno za vanjske poslove.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Svi koji sudjeluju u postupku identifikacije te pružanja pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima, dužni su postupati u skladu s odredbama ovog Protokola te poštivati tajnost podataka.

Članak 25.

Sastavni dio ovog Protokola je Obrazac informiranosti stranke o programu pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima.

Članak 26.

Ministarstvo nadležno za unutarnje poslove i ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi obvezni su obavijestiti sva tijela i ustanove iz svog djelokruga o donošenju ovog Protokola te poduzeti mjere radi njegove dosljedne primjene.

Članak 27.

Ovaj Protokol stupa na snagu danom usvajanja od strane Vlade Republike Hrvatske.

**OBRAZAC INFORMIRANOSTI STRANKE O PROGRAMU POMOĆI I ZAŠTITE ŽRTAVA TRGOVANJA
LJUDIMA**

Ja, _____ potvrđujem da me je predstavnik/ica organizacije _____ upoznao/la s mogućnostima zaštite i oblicima pomoći dostupnim kroz program pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima te razumijem sve navedeno. Preuzeo/la sam jedan potpisani primjerak ovog obrasca. Nakon donošenja odluke o pristupanju programu pomoći i zaštite mogu kontaktirati _____ na broj telefona _____.

Potpis stranke

_____

Potpis predstavnika člana mobilnog tima

_____

Mjesto i datum

_____